

NORGES HØYESTERETT

Den 9. mars 2016 avsa Høyesterett dom i

HR-2016-00553-A, (sak nr. 2015/1963), straffesak, anke over dom,

A (advokat Arne Gunnar Aas)

mot

Den offentlige påtalemyndighet (statsadvokat Erik Thronæs)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Bårdsen**: Saken gjelder straffutmåling for legemsbeskadigelse med døden til følge og for mishandling i familieforhold.
- (2) Statsadvokatene i Nordland satte 21. desember 2014 A under tiltale for overtredelse av straffeloven 1902 § 229 første, jf. tredje straffalternativ, jf. § 232 (post I). Det faktiske grunnlaget er beskrevet slik:

"I perioden april 2013 til lørdag 1. mars 2014 på bopel i ----gata 0 i X, slo han ved gjentatte anledninger sin sønn B f. 00.00.10, i hodet og/eller støtet sønnens hode mot hardt underlag, slik at sønnen fikk hodeskader i form av indre blødninger. Sønnen døde 2. mars 2014 kl. 0205 som følge av hodeskadene."

- (3) Tiltalen gjaldt også overtredelse av straffeloven 1902 § 219 (post II). Det faktiske grunnlaget her er beskrevet slik:

"I perioden fra april 2013 til lørdag 1. mars 2014 på bopel i ----gata 0 i X, slo han ved gjentatte anledninger sine barn C, f. 00.00.08, D, f. 00.00.07, B, f. 00.00.10, og E, f. 00.00.09, i hoderegionen og/eller i kroppen og/eller dunket hodene til barna mot harde gjenstander som vegg og/eller gulv. Slag ble dels utført med flat og/eller knyttet hånd, og dels ved bruk av gjenstander som en skoskje og/eller belte og/eller ledning."

Ved noen anledninger stengte han ett eller flere barn inne i et rom, og ved en eller flere anledninger sa han til barna og sin ektefelle F at han skulle tenne på huset med alle barna og ektefellen inni."

- (4) Ved Rana tingretts dom 26. mars 2015 ble A funnet skyldig etter tiltalen. Straffen ble satt til fengsel i åtte år. I tillegg ble A ilagt oppreisningsansvar med til sammen 590 000 kroner. A innga en fullstendig anke til Hålogaland lagmannsrett, som ved dom 8. september 2015 fant ham skyldig etter tiltalen. Straffen ble skjerpet til fengsel i ni år. Anken over oppreisningsansvaret ble forkastet.
- (5) A anket over lagmannsrettens saksbehandling og straffutmåling. Ved Høyesteretts ankeutvalgs beslutning 26. november 2015 ble straffutmålingsanken tillatt fremmet. Anken for øvrig ble nektet fremmet.
- (6) *Jeg er kommet til at anken må forkastes.*
- (7) A er dømt for å ha skadet sin drøyt tre år gamle sønn B så kraftig i hodet at gutten døde. Lagmannsretten konkluderte med at B ble påført "et kraftig traume mot hodet den 1. mars 2014", i form av "slag, spark eller annen form for kraftig stump vold". Dette resulterte i en stor indre blødning mellom hjernen og skallen. B døde på sykehuset samme natt. Lagmannsretten fant det bevist at det var A som hadde utøvet volden mot B, med forsett om å skade ham.
- (8) Det er utover dette ikke brakt klarhet i hendelsesforløpet. Men det kreves, etter mitt syn, ingen nærmere utredning for å kunne konstatere at A har gjort seg skyldig i en meget alvorlig voldsforbrytelse, som uansett forøvelsesmåte er like meningsløs som den er brutal. Det er også på det rene at vi befinner oss i et kjerneområde for den straffskjerpelsen som Stortinget ga anvisning på i Prop. 97 L (2009-2010) punkt 6.2 og punkt 6.4, og som fullt ut skal danne grunnlaget for straffutmålingspraksis for handlinger begått etter lovendringen i 2010, jf. Rt. 2011 side 734 avsnitt 11.
- (9) Selv om saksforholdet i vår sak på viktige punkter skiller seg fra Rt. 2009 side 1423, er det ikke helt uten interesse at departementet mener at riktig straff i den saken, etter straffskjerpelsen, "i utgangspunktet" ikke vil være "under fengsel i 7 år". Jeg oppfatter det slik at lagmannsretten har tatt et lignende utgangspunkt ved straffutmålingen for A. Samtidig minner jeg om at saker om legemsbeskadigelse med døden til følge vil kunne være meget forskjellige, slik at det vanskelig vil kunne opereres med noe alminnelig "normalstraffenivå" her.
- (10) For straffutmålingen i denne saken, hvor overtredelsen av straffeloven § 229 er det markert alvorligste forholdet, har det betydning at lagmannsrettens fellende dom også gjelder overtredelse av straffeloven § 219, ved at A mishandlet sin familie – fire gutter på henholdsvis 2, 3, 4 og 5 år og ektefellen – gjennom en periode på 11 måneder. B, som døde på grunn av den hodeskaden faren påførte ham (post I), var én av disse guttene. Også overtredelse av straffeloven § 219 hører til den gruppe av lovbrudd der Stortinget ga anvisning på en straffskjerpelse ved lovendringene i 2010.
- (11) Lagmannsretten har i sin dom gitt følgende redegjørelse for saksforholdet, som jeg legger til grunn:
- "Første voldsepisode skjedde i slutten av april 2013 ca. en uke etter at sønnen G ble født. Det var E, som var 3 år gammel, som da ble utsatt for slag med flat hånd. Fra dette tidspunkt og fram til B døde, var tiltalte ofte svært sint uten å kunne mestre dette. Han tok fullstendig kontroll over familien og både ektefellen og barna ble i stor grad holdt inne i leiligheten. Barna ble holdt mye hjemme fra barnehagen, og hadde ikke vært der i**

de om lag tre siste månedene før B døde. Når tiltalte mente at barna burde straffes, ble de ofte plassert alene på et rom, for eksempel badet. Her måtte de bli i lengre tid uten mat og med lyset avslått.

Tiltalte slo de fire guttene, og volden kunne skje flere ganger i uka ifølge ektefellens politiforklaring. I tillegg til at han kunne slå med flat hånd brukte han også forskjellige gjenstander å slå med, blant annet et langt skohorn av metall, en ledning og et belte. Barnas mor kunne også fortelle at tiltalte ved en anledning dunket hodet til E i gulvet. Før B døde var det C, som da var 3 eller 4 år gammel, som ble hardest rammet. Han fikk omfattende sår og skader på rygg og armer på grunn av farens belteslag. Bildene av ryggen til C viser grov mishandling som kan sammenliknes med tortur. Barna opplevde også at andre enn dem selv ble utsatt [for] vold. D og C har i følge vitneforklaring til H [de to eldste barnas beredskapsmor] fortalt om ulike former for voldsutøvelse, og at B fikk mye juling fordi han hadde spesielt mye avføring.

Tiltaltes ektefelle ble i samme tidsrom som volden varte, utsatt for en rekke trusler av tiltalte, spesielt når hun forsøkte å beskytte barna. Ved en anledning kastet han et fat etter henne mens hun satt og ammet sønnen G. Ved et annet tilfelle truet han ektefellen med en kasserolle. Han stengte veien for henne når hun ville komme seg unna ham og truet med både å sende henne tilbake til Somalia uten barna og med å brenne ned huset, både med henne og barna inne. Trusler mot henne ble også overhørt av barna."

- (12) Jeg er enig med lagmannsretten i at overtredelsen av straffeloven § 219 er alvorlig, og at en straff av fengsel i to og et halvt til tre år ville være passende for denne, isolert sett. Jeg legger da vekt på at mishandlingen gjaldt fem familiemedlemmer, at fire av dem var svært små barn, at den i betydelig grad bestod av handlinger som er alvorlige lovbrudd hver for seg – blant annet kroppslig avstraffelse ved bruk av ulike redskaper, "mishandling som kan sammenlignes med tortur", drapstrusler og frihetsberøvelse. I tillegg kommer den gjennomgående påkjenningen som de små guttene og hustruen ble påført ved å måtte leve i et "regime" kontrollert av A "under tvang som i et fengsel".
- (13) Når overtredelsen av straffeloven § 229 første, jf. tredje straffalternativ, jf. § 232 og av § 219 ses i sammenheng, jf. straffeloven § 62, er jeg enig med lagmannsretten i at fengsel i ni år er en passende straff. Rt. 2002 side 41 gir, etter mitt syn, god støtte for dette, når man tar hensyn til forskjellene i saksforhold og til den straffskjerpelsen som har funnet sted siden den gang.
- (14) Anken må, etter mitt syn, derfor forkastes.
- (15) A er fra 4. januar 2016 overført til foregrepet soning, og det skal da ikke fastsettes noe nytt varetektsfradrag, jf. Rt. 2014 side 397 avsnitt 21. Aktor har likevel bedt om at varetektsfradraget økes til 676 dager. Jeg oppfatter dette slik at påtalemyndigheten ikke har fastsatt varetektsfradraget i forbindelse med beslutningen om foregrepet soning, jf. straffeprosessloven § 460 sammenholdt med påtaleinstruksen § 29-1 tredje ledd. Fradraget – som det er enighet om – tas derfor inn i domsslutningen, jf. Rt. 2015 side 51 avsnitt 28.
- (16) Jeg stemmer for denne

DOM :

1. Anken forkastes.
2. Varetektsfradraget utgjør 676 – sekshundreogsyttiseks – dager.

- (17) Dommer **Ringnes:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (18) Dommer **Matheson:** Likeså.
- (19) Dommer **Endresen:** Likeså.
- (20) Dommar **Utgård:** Det same.

(21) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

1. Anken forkastes.
2. Varetektsfradraget utgjør 676 – sekshundreogsyttiseks – dager.

Riktig utskrift bekreftes: